

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus: kriminaalasja avalikul istungil kõlanud info avaldamist ei saa kohus keelata

Riigikohus: kriminaalasja avalikul istungil kõlanud info avaldamist ei saa kohus keelata

24. oktoober 2016

Riigikohtu kriminaalkolleegium jättis tänase määrusega muutmata Tallinna ringkonnakohtu 5. aprilli 2016. a määruse, millega tühistati menetlusandmete avaldamise ja kohtu korralduse eiramise eest ajakirjanikule määratud rahatrahvi.

Kohtuasja peamine vaidlusküsimus seisnes selles, kas maakohus sai kohtusaalis viibinud ajakirjanikul keelata avalikul kohtuistungil üle kuulatud kannatanu ja tunnistajate ütluste avaldamise meedias ning kohaldada keelu rikkumise, kohtu korralduse ning kohtu suhtes lugupidamatu käitumise eest rahatrahvi.

Riigikohus nõustus ringkonnakohtu järeldusega, et kohus ei saa kehtiva seaduse kohaselt keelata avalikul kohtuistungil kõlanud menetlusandmete avaldamist. Riigikohus selgitas, et kohtuistungi avalikkust tohib piirata üksnes kriminaalmenetluse seadustikus ette nähtud alustel. Vaid ühel juhul, s.o kohtuistungi kinniseks kuulutamise korral, saab kohus hoiatada kohtumenetluse pooli ja istungisaalis viibijaid, et menetlusandmeid pole lubatud avaldada. Vaid kõnealuse keelu rikkumise korral on võimalik nii menetlusosalist kui ka istungisaalis viibijat, v. a süüdistatavat, kohtumääruse alusel trahvida.

Kriminaalkolleegium märkis samas, et kuigi kohtuistungi võib kuulutada kinniseks õigusemõistmise huvides, peavad sellise otsustuse tinginud põhjused olema kaalukad (nt kohtu või kohtumenetluse poole või tunnistaja julgeoleku tagamise vajadus). Üksnes see, et vältima peab veel üle kuulamata tunnistajate mõjutamist, ei anna kohtuistungi kinniseks kuulutamiseks alust. Vastupidisel juhul peaks suuremat avalikku huvi tekitavate ja isikuliste tõendite vahetut uurimist eeldavate kriminaalasjade arutamine toimuma valdavalt kinnistel kohtuistungitel. Selline käsitlus satuks aga vastuollu põhimõttega, et avalikkuse esindajatel on üldjuhul võimalik vahetult kohtuistungit jälgida ning talletada. Veel üle kuulamata tunnistajate mõjutamist peab menetlusseadustiku kohaselt aitama vältida risküsitlus ja seadusest (KrMS §-st 13) tulenev piirang, mille kohaselt on istungisaalis viibival isikul lubatud teha vaid kirjalikke märkmeid.

Kolleegium osutas ka sellele, et võrreldes teiste kohtumenetluse liikidega on kriminaalasja arutava kohtu volitused menetlusandmete avaldamise keelamise osas piiratumad. Näiteks tsiviilkohtumenetluses võib kohus menetlusosalisi ja teisi istungisaalis viibijaid määrusega kohustada asja menetlemisel teatavaks saanud asjaolu saladuses hoidma ka juhul, kui menetlus ei ole kinniseks kuulutatud, kuid saladuse hoidmine on ilmselt vajalik mõne tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-s 38 nimetatud õiguse või huvi kaitseks. Sellest sättest juhindutakse ka halduskohtumenetluses.

Õeldut kokku võttes tõdes kriminaalkolleegium, et kuigi ei saa välistada olukorda, kus saalis viibija talletab istungil kõlanud menetlusandmeid ka kirjalike märkmetena maksimaalse täpsusega, ei luba kriminaalmenetluse seadustiku sätted selliselt saadud teabe avaldamist avaliku kohtuistungi puhul piirata. Vastavasisulise keelu sätestamiseks peaks seadusandja kaaluma menetlusseadustiku muutmist tsiviilkohtumenetluse seadustiku eeskju aluseks võttes.

OTSUS 3-1-1-74-16 [1]

Merje Talvik
Kommunikatsiooniosakonna juhataja
Riigikohus
Tel. 7309042; 5333 9846

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-kriminaalasja-avalikul-istungil-kolanud-info-avaldamist-ei-saa-kohus>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/laheendid/asjaNr=3-1-1-74-16>